

**PROGRAM
WYCHOWAWCZO
–PROFILAKTYCZNY**

2025/2026

**Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st.
im. Feliksa Nowowiejskiego w
Zgorzelcu**

Uchwalony 10 września 2025 przez Radę Rodziców przy PSM

Pozytywnie zaopiniowany 10 września 2025 przez Radę Pedagogiczną PSM

Pozytywnie zaopiniowany przez Samorząd Uczniowski

Zatwierdzam do realizacji:

DYREKTOR
Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st.
im. Feliksa Nowowiejskiego
w Zgorzelcu
Dorota Barczyk

Preambuła

Program wychowawczo-profilaktyczny PSM I i II st. w Zgorzelcu powstał po szczegółowej analizie potrzeb uczniów w zakresie radzenia sobie ze stresem, zagrożeń uzależnieniami od internetu, komputera, używek. Analiza danych zgromadzonych w trakcie badań ankietowych wśród uczniów, rodziców, nauczycieli, wywiadów z rodzicami oraz analiza dokumentacji szkolnej pozwoliła na opracowanie programu.

Wychowanie jest uczeniem się podstaw, rozwijaniem wrażliwości, a także odkrywaniem własnych możliwości, talentów, mocnych stron i budowaniem na nich własnej tożsamości i siły. Jest też uczeniem się konstruktywnego radzenia sobie z własnymi brakami, trudnościami i negatywnymi emocjami. Jest więc budowaniem człowieczeństwa.

Opracowując program wychowawczy szkoły muzycznej zauważyć trzeba, iż naturalnym źródłem oddziaływania wychowawczego jest już sam rodzaj emocji i uczuć, jakie wzbudza w słuchaczu kontakt z muzyką klasyczną oraz ambitną. Dodatkowo oddziaływanie to zostaje wzmocnione poprzez czynny udział ucznia w kreowaniu dzieła muzycznego – naukę gry na instrumencie oraz muzykowanie zespołowe. Z tego punktu widzenia działania wychowawcze będą miały na celu tworzenie warunków do jak najpełniejszego doświadczania jakości artystycznej i umożliwienia jej naturalnego wpływu na osobowość ucznia w duchu prawdy, dobra i piękna. Muzyka staje się w placówce artystycznej twórczym narzędziem kształtowania indywidualności każdego dziecka oraz nauki odpowiedzialności, wytrwałości, systematyczności, kreatywnego myślenia i opartego na nim działania.

Zgodnie z rekomendacjami wychowawczo-profilaktycznymi Centrum Edukacji Artystycznej na rok 2025/2026 większą uwagę należy poświęcić na poszerzanie przez nauczycieli znajomości literatury psychologicznej i pedagogicznej kształcenia artystycznego ze szczególnym uwzględnieniem wydawnictw CEA oraz zaangażowanie nauczycieli wszystkich specjalności w organizację pomocy psychologiczno- pedagogicznej w szkołach artystycznych. Wzmocnienie prawidłowej komunikacji interpersonalnej w indywidualnej relacji nauczyciel-uczeń podczas artystycznych zajęć edukacyjnych oraz przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, aspołecznych i przemocowych wśród uczniów szkół artystycznych i ich rodzin.

Indywidualna relacja mistrz-uczeń w szkołach artystycznych stawia przed

nauczycielami wymagania szczególne, związane z kształtowaniem odpowiedniej (pod względem dydaktycznym) oraz bezpiecznej (pod względem psychologicznym) interakcji. Lekcja indywidualna lub w małej grupie uczniów bezsprzecznie powinna być prowadzona z uwzględnieniem specyfiki funkcjonowania psychofizycznego uczniów oraz zagwarantowania dzieciom i młodzieży zindywidualizowanego podejścia, w tym rozpoznawania ich potrzeb i możliwości oraz dostosowania do nich swoich metod pracy.

Tego rodzaju interakcja jest możliwa, jeśli nauczyciel wykorzystuje skuteczne sposoby porozumiewania się, oparte na takich umiejętnościach jak: 1) umiejętność słuchania ucznia, 2) reagowanie na jego komunikaty – zarówno werbalne jak i niewerbalne, 3) empatyczne podejście do ucznia uwzględniające wielopoziomową chęć poznania ucznia i 4) umiejętność rozpoznawania jego potrzeb poznawczych i innych m.in. społecznych, emocjonalnych czy motywacyjnych. W komunikacji z uczniem zdecydowanie nie powinno mieć miejsca m.in.: obrażanie ucznia, wyśmiewanie go, ironiczne krytykowanie, katastrofizowanie i generalizowanie wynikające z zauważonych braków lub niedoskonałości w funkcjonowaniu i umiejętnościach ucznia, prześmiewcze porównywanie do innych. Tego rodzaju przykłady negatywnych komentarzy wpisują się w zachowania o charakterze przemocy psychicznej.

Niniejszy priorytet ma na celu uwrażliwienie nauczycieli – a szczególnie nauczycieli instrumentalistów na wykorzystywanie w swojej pracy pełnego wachlarza kompetencji psychologicznych, które stanowią jeden z trzech fundamentalnych filarów kompetencji, obok kompetencji specjalistycznych i dydaktycznych, wymaganych od nauczycieli wszystkich szczebli i wszystkich typów kształcenia. Kompetencje psychologiczne w największym stopniu odwołują się do umiejętności empatycznej komunikacji opartej na podmiotowym i zindywidualizowanym traktowaniu każdego ucznia.

Przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem środków odurzających, zachowań aspołecznych i przemocowych wśród uczniów należy do obowiązków każdej szkoły artystycznej.

PROGRAM WYCHOWAWCZY

**Szkoła: Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia im. Feliksa
Nowowiejskiego w Zgorzelcu**

Etap edukacyjny: wszystkie klasy szkoły I i II stopnia

W Państwowej Szkole muzycznej I i II st. w Zgorzelcu stwarza się warunki sprzyjające rozwojowi dzieci wrażliwych na muzykę oraz daje się podstawy wykształcenia muzycznego, wdrażając do samodzielności i pomagając w podejmowaniu decyzji dotyczącej kierunku dalszej edukacji. Zapewnia się pomoc nie tylko we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, ale kształci i wychowuje w duchu wartości, umiłowania ojczyzny, poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego i otwarcia na wartości kultury innych narodów. Nauczyciele wprowadzają w świat wiedzy i muzyki, przygotowując do aktywnego udziału w życiu artystycznym, kulturalnym i społecznym.

Głównym celem wychowawczym Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Zgorzelcu jest wszechstronny rozwój osobowy ucznia w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, estetycznym, duchowym i zdrowotnym. Nasza szkoła, obok programów dydaktycznych, pragnie równolegle realizować program wychowawczy obejmujący wszystkich uczniów.

I Cele wychowawcze

1. Kształtowanie osobowości artystycznej uczniów, poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata.
2. Rozwijanie w uczniach ciągłego dążenia i poszukiwania prawdy, dobra i piękna w świecie.
3. Uczenie szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego, przygotowania do życia w rodzinie i społeczności lokalnej; kształtowanie postawy patriotycznej.
4. Ochrona dzieci i młodzieży w sieci - rozwijanie świadomości uczniów w zakresie zagrożeń świata mediów

5. Wsparcie w dokonywaniu właściwych wyborów moralnych i hierarchizacji wartości.
6. Przygotowanie ucznia do wykonywania zadań w życiu zawodowym i publicznym, kształtowanie odpowiedzialności za słowo.
7. Kształtowanie pozytywnych cech wśród naszych wychowanków, tak by każdego z nich, a zwłaszcza absolwentów charakteryzowała:
 - Kultura osobista - zachowanie się z godnością i szacunkiem do drugiego człowieka
- wyrażone przez postawę, słowa, strój i dbałość o estetykę pomieszczeń
 - Pozytywne nastawienie wobec innych - życzliwość,
 - Odpowiedzialność za drugiego człowieka (koleżankę, kolegę, nauczyciela),
 - Wrażliwość na krzywdę innych ludzi - biednych, samotnych, cierpiących z różnych powodów,
 - Dążenie do budowania więzi między pokoleniami (uczeń-nauczyciel, dzieci - rodzice),
 - Tolerancja i szacunek wobec ludzi o innych poglądach, innych gustach i preferencjach, wobec różnych narodów, wobec wyznawców różnych religii, dbanie o rozwój sfery życia duchowego i emocjonalnego,
 - Miłość i szacunek do Ojczyzny oraz rodzinnego miasta, regionu - poznawanie jej historii, kultury i tradycji, troska o utrzymanie i pomnażanie tego dziedzictwa, współtworzenie życia kulturalnego,
 - Szacunek dla pracy, nauki oraz uczciwość, rzetelność, aktywność społeczna i bezinteresowność,
 - Szacunek dla przyrody, odkrywanie jej piękna i tajemnic oraz umiejętność zdrowego odpoczynku, pokonywania własnego stresu i prowadzenie zdrowego stylu życia,
 - Zdolność do samodzielnego myślenia, szacunek dla prawdy, postępowanie zgodne z własnym sumieniem,
 - Odporność na negatywne wpływy różnych patologicznych zjawisk społecznych (uzależnienia od środków psychotropowych, narkotyków, dopalaczy, alkoholu i nikotyny).

II Cele wychowawcze zamierzamy realizować poprzez:

1. Promowanie i konsekwentne stosowanie ogólnie przyjętych systemów wartości moralnych i społecznych, a także zasad związanych z bezpieczeństwem (COVID - 19)
2. Systematyczne budowanie relacji mistrz-uczeń, opartych na wzajemnym szacunku, zaufaniu oraz autorytecie nauczyciela.
3. Organizowanie koncertów i konkursów muzycznych. Kształcenie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, w tym wywołujących stres, powodujących treść itp.
4. Promowanie artystycznych osiągnięć i umiejętności naszych uczniów w środowisku- docenianie i motywowanie pracy wychowanków. Pomoc w odkrywaniu i rozwijaniu własnych predyspozycji, możliwości oraz talentów.
5. Rozwijanie różnych form samorządności uczniów.
6. Tworzenie pozytywnej atmosfery sprzyjającej procesowi dydaktycznemu i wychowawczemu, stymulującej wszechstronny rozwój ucznia. Stwarzanie warunków motywujących do nauki, stosowanie aktywnych metod pracy na lekcjach.
7. Przygotowanie do samodzielnej i systematycznej pracy, kształtowanie umiejętności samooceny.
8. Promowanie zdrowego stylu życia, opartego na równoważeniu pracy i odpoczynku; uświadamianie zagrożeń współczesnego świata.
9. Pomoc w przezwyciężaniu problemów różnej natury wynikającej m.in. z łączenie edukacji ogólnej z muzyczną.
10. Indywidualną pracę z uczniami zdolnymi oraz opiekę nad uczniami słabszymi. Dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych i emocjonalnych ucznia

III Nauczyciel szkoły, jako wychowawca posiadający autorytet powinien w szczególności:

1. Zmierzać do tego, by szkoła wszechstronnie wspierała rozwój osobowy ucznia (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, społecznym, moralnym, estetycznym i duchowym).
2. Wyrabiać w uczniach samodzielność, otwartość na innych, odpowiedzialność za siebie i za społeczność, których są uczestnikami.
3. Przygotować uczniów do rozróżniania dobra i zła, kształtować wrażliwość na piękno, kulturę i sztukę.
4. Kształtować w uczniach umiejętność słuchania innych i rozumienia ich poglądów.
5. Kształtować w uczniach umiejętności zgodnego współdziałania ze sobą, współtworzenia w szkole wspólnoty nauczycieli i uczniów.
6. Udzielać uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznanie potrzeb uczniów.
7. Dążyć do wszechstronnego poznania wszystkich uczniów, otoczyć indywidualną opieką każdego wychowanka, poznać i ustalić z rodzicami jego potrzeby wychowawcze.
8. Ściśle współpracować z rodzicami i innymi nauczycielami w sprawach wychowawczych dotyczących uczniów.
9. Udzielać rodzicom porad wychowawczych, wspierać ich w wychowaniu.
10. Organizować spotkania dla rodziców - dzielić się z nimi z uwagami dotyczącymi zachowania wychowanków, wspólnie ustalać oddziaływania wychowawcze.
11. Pomagać w rozwiązywaniu problemów osobistych.
12. Podejmować działania na rzecz integracji klasy, a także podejmować działania umożliwiające rozwiązywanie konfliktów w zespole klasowym.
13. Pomagać i inspirować uczniów do samodzielnych działań na rzecz klasy i szkoły (tworzenie samorządu szkolnego, prace na rzecz środowiska lokalnego).
14. Otaczać troską uczniów uzdolnionych, udzielać pomocy w rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień, zwłaszcza muzycznych; każdego traktować indywidualnie i z najwyższą uwagą.

PROGRAM PROFILAKTYCZNY

Program Profilaktyczny uzupełnia program wychowawczy Państwowej Szkoły Muzycznej I i II st. w Zgorzelcu w oparciu o ustawę z 14 grudnia 2016r. Prawo oświatowe (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 910), ustawę z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.z2017r.,poz.783,1458,2439) oraz rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. Celem jego jest wspomaganie wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia, wzmacnianie czynników ochronnych i redukcja czynników ryzyka. Realizacja programu rozwijać ma pozytywne cechy osobowości dając siłę wewnętrzną do przeciwstawiania się presji otoczenia i radzenia sobie z własnymi emocjami. Ważnym elementem programu jest niwelowanie zachowań agresywnych wśród dzieci. Formy i sposoby działań z zakresu profilaktyki dostosowane są do wieku uczniów. Program odpowiada na realne problemy i zagrożenia, które mogą pojawić się w szkole i środowisku.

Cele szczegółowe programu:

1. Prewencja depresji i działań autodestrukcyjnych wśród uczniów szkół artystycznych
2. Ochrona dzieci i młodzieży w sieci
3. Profilaktyka ryzyka uzależnień od środków psychotropowych, narkotyków, dopalaczy, alkoholu i nikotyny oraz przeciwdziałanie przemocy
4. Dbłość o zdrowie i bezpieczeństwo uczniów w szkole i w życiu pozaszkolnym, w tym
 - a) prewencja,
 - b) profilaktyka
5. Propagowanie zdrowego stylu życia, wzbudzanie poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie,
6. Uwrażliwienie uczniów na zagrożenia podczas drogi do i ze szkoły oraz na sytuacje stwarzające zagrożenie,
7. Uczulanie na dostrzeganie potrzeb innych dzieci i dorosłych,
8. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Formy oddziaływań profilaktycznych:

1. Przekazywanie oraz uświadamianie uczniom i rodzicom niezbędnych informacji na temat coraz szerszej skali zagrożeń, związanych z zażywaniem substancji psychotropowych i psychoaktywnych oraz ich destrukcyjnego wpływu na zdrowie i życie człowieka w tym na wszystkie jego sfery (fizyczną, psychiczną, duchową, społeczną, moralną)
2. Uczenie zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia, np. powódź, pożar, zakażenie COVID - 19 oraz zasad zachowania na szkolnym korytarzu, w szatni, klasie szkolnej, podczas imprez szkolnych i poza szkolnych.
3. Tworzenie bezpiecznej i przyjaznej atmosfery w szkole.
4. Uświadamianie uczniom i rodzicom stale rosnącego problemu jakim jest złe korzystanie z internetu, umożliwiającego łatwy dostęp do wielu szkodliwych treści w tym m.in. strony pornograficzne, gry, zdjęcia i filmy przesiąknięte przemocą, materiały promujące neonazistowskie, ksenofobiczne, rasistowskie i nielegalne treści, a także różnego rodzaju sekty.
5. Uświadamianie uczniom i rodzicom problemu wejścia w tzw. „wirtualny świat”, którego następstwami są między innymi zanik relacji międzyludzkich w tym międzyrodzinnych, stopniowa utrata kontaktu z rzeczywistością, nawiązywanie znajomości z nieznajomymi przez internet, duże problemy w nauce i organizacją czasu
6. Kształtowanie umiejętności radzenia sobie z sytuacjami o podłożu stresogennym (konkursy, przesłuchania, występy).
7. Monitorowanie zachowań uczniów i przeciwdziałanie zachowaniom niewłaściwym poprzez natychmiastową i adekwatną do sytuacji reakcję.
8. Wskazywanie właściwych wzorców zachowań i kształtowanie uczniów wysokiej kultury osobistej (kłanianie się pedagogom i osobom dorosłym, stosowny ubiór, przepuszczanie w drzwiach, właściwe zachowanie podczas koncertów w tym nieopuszczanie sali przed ich ukończeniem)
9. Uświadamianie uczniom i rodzicom korzyści wynikających ze szczepień przeciwko COVID -19.
10. Informowanie o obowiązującym regulaminie funkcjonowania Szkoły w czasie pandemii.

I. Ograniczenie zachowań agresywnych i przemocy w szkole:

1. Diagnozowanie poziomu bezpieczeństwa w szkole,
2. Uświadamianie uczniom, czym jest agresja i przemoc oraz jak sobie z nimi radzić,
3. Wdrażanie działań na rzecz ograniczania ewentualnej agresji i przemocy,
4. Kształtowanie umiejętności asertywnych,
5. Kształtowanie umiejętności zastępowania agresji oraz kontroli emocji,
6. Kształtowanie postaw troski o bezpieczeństwo własne i innych; uczenie zachowań prospołecznych,
7. Wskazywanie dróg szukania pomocy, w przypadku dostrzeżenia niepokojących zachowań
8. Pedagogizacja rodziców

II. Rozwijanie umiejętności współżycia społecznego:

1. przedstawianie i omawianie zasad i reguł współżycia w klasie, szkole, grupie koleżeńskiej i w rodzinie – z uwzględnieniem zasad dotyczących profilaktyki COVID-19 oraz społecznej odpowiedzialności
2. uwrażliwianie uczniów na potrzeby innych, wzbudzanie empatii i poszanowania względem innych
3. integrowanie społeczności klasowej i szkolnej,
4. dbałość o prawidłowe relacje z rodzicami i włączanie ich w realizację zadań wychowawczych.

III. Działania na rzecz propagowania zdrowego trybu życia:

1. Popularyzacja aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu,
2. Uświadamianie konieczności zachowania higieny i ergonomii pracy,
3. Kształtowanie nawyków dbania o zdrowie i higienę osobistą,
4. Kształtowanie nawyków prawidłowego odżywiania się,
5. Poszerzanie zainteresowań i wiedzy uczniów.

IV. Profilaktyka uzależnień:

1. Rozpoznawanie sytuacji domowej wychowanków,
2. Profilaktyka uzależnień od używek,
3. Profilaktyka uzależnienia od komputera,
4. Kształtowanie umiejętności asertywnych.

V. Działania mające na celu wzmocnienie motywacji dzieci do własnego rozwoju:

1. Uświadamianie uczniom ich mocnych stron i możliwości,
2. Rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów,
3. Wskazywanie pożądanych wzorców zachowań,
4. Zapobieganie nadmiernej absencji i spóźnień uczniów,
5. Pomoc uczniom w przezwyciężaniu własnych trudności i ograniczeń,
6. Rozwijanie umiejętności rozpoznawania i ujawniania swoich uczuć i emocji.

VI. Zadania profilaktyczne nauczycieli:

1. Diagnozowanie i uwzględnianie występowania różnic w dojrzałości dzieci na każdym poziomie nauki, a w szczególności rozpoczynających edukację szkolną,
2. Pomoc uczniom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych, poprzez nawiązanie głębszej relacji z rodzicami,
3. Zwrócenie szczególnej uwagi na wielki problem jakim jest szerzenie się depresji wśród coraz większej liczby młodych ludzi będącej dowodem na jeszcze większy problem jakim jest nieradzenie sobie z życiem,
4. Podnoszenie poziomu kultury osobistej uczniów – właściwe zachowanie się w stosunku do rówieśników, osób dorosłych, w miejscach publicznych (koncerty, popisy klasowe, kino, teatr, itp.),
5. Współpraca z rodziną - inicjowanie spotkań indywidualnych mających na celu omawianie i rozwiązywanie problemów wychowawczych oraz zapobieganie ich ewentualnemu wystąpieniu,

6. Kształtowanie postaw poszanowania mienia wspólnego, dbałości o estetykę klasy, szkoły i otoczenia m.in. poprzez zwracanie uwagi na konieczność korzystania z obuwia zamiennego (współpraca z obsługą szkoły),
7. systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci,
8. pomoc w poznawaniu samego siebie i kształtowaniu pożądanego systemu wartości,
9. obserwacja zachowania uczniów w miejscach publicznych i zwracanie uwagi na przejawy zachowań niewłaściwych, na przykład agresji czy niszczenia mienia,
10. wdrażanie do świadomego unikania zagrożeń oraz kształtowanie umiejętności odmawiania i negocjacji,
11. dawanie przykładów sumienności, umiejętności rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizujemy w całym zakresie działalności PSM: lekcje indywidualne i grupowe, koncerty, konkursy muzyczne, wycieczki, zebrania i rozmowy indywidualne z rodzicami, szkolenia nauczycieli w zakresie bezpieczeństwa i profilaktyki prozdrowotnej.

VII. Standardy ochrony małoletnich

W Państwowej Szkole Muzycznej I i II st. im. Feliksa Nowowiejskiego w Zgorzelcu wprowadzono „Standardy ochrony małoletnich” na podstawie ustawy art. 22B Ustawy z dnia 22.07.2023r. o zmianie Ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2023 poz. 1606)

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” przyjęto następujące założenia:

1. w PSM I i II st. im. F. Nowowiejskiego w Zgorzelcu nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich;
2. wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest osobą krzywdzoną;
3. podejmowane postępowanie nie może naruszać praw małoletniego;

4. małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłym oraz rówieśnikami;
5. małoletni wiedzą, do kogo się zwracać i prosić o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych;
6. rodzice/opiekunowie prawni małoletnich poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania bez stosowania krzywdzenia oraz potrafią uczyć zasad bezpieczeństwa.

Pełny dokument oraz jego wyciąg dostępne są na stronie internetowej szkoły.

VIII. Program wychowawczo - profilaktyczny Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Feliksa Nowowiejskiego w Zgorzelcu zakłada realizację celów poprzez współdziałanie wszystkich organów szkolnych: Dyrekcji, Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców, Samorządu Uczniowskiego i wszystkich pracowników PSM

